

Bank Polski

Sprawozdanie Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA zawierające wyniki oceny: sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok, wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2015 roku oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych

oraz Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej jako organu spółki w 2015 roku

Rada Nadzorcza, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, przedkłada Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKO Banku Polskiego sprawozdanie zawierające wyniki oceny:

1. sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku,
2. sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok,
3. wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2015 roku oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych

oraz zgodnie z „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW 2016”:

1. Ocenę sytuacji spółki, z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego,
2. Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej jako organu spółki w 2015 roku z uwzględnieniem informacji na temat:
 - składu Rady i jej komitetów (składy komitetów w załącznikach do sprawozdania),
 - spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności,
 - liczby posiedzeń Rady i jej komitetów (liczba posiedzeń komitetów w załącznikach do sprawozdania),
 - dokonanej samooceny pracy Rady Nadzorczej.

OCENA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2015 ROKU

Rada Nadzorcza wysłuchała opinii biegłego rewidenta z badania Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku. Biegły rewident wydał opinię pozytywną (bez zastrzeżeń) w zakresie ww. Sprawozdania. W opinii biegłego rewidenta Sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku we wszystkich istotnych aspektach:

- a) przedstawia rzetelnie i jasno sytuację finansową i majątkową Banku na dzień 31.12.2015 r. jak również wynik finansowy oraz przepływy pieniężne za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, zatwierdzonymi przez Unię Europejską,
- b) jest zgodne w formie i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa oraz Statutem Banku,
- c) zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami rachunkowości.

Rada Nadzorcza podziela opinie przedstawione przez biegłego rewidenta.

Rada Nadzorcza – stosownie do przepisów art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych - po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, biorąc pod uwagę pozytywną rekomendację Komitetu Audytu Rady Nadzorczej i na podstawie wydanej przez audytora opinii pozytywnej bez zastrzeżeń z badania Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, zaopiniowała pozytywnie to Sprawozdanie, jako sporządzone zgodnie z księgami rachunkowymi i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 4a Ustawy o rachunkowości Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy Sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

OCENA SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI ZA 2015 ROK

Rada Nadzorcza - stosownie do przepisów art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych - po rozpatrzeniu i dokonaniu oceny Sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok, zaopiniowała pozytywnie Sprawozdanie Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok jako sporządzone zgodnie z księgami rachunkowymi i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 4a Ustawy o rachunkowości Rada Nadzorcza zapewnia również, że wszystkie elementy sprawozdania Zarządu z działalności PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok spełniają wymagania przewidziane w ww. ustawie.

OCENA WNIOSKU ZARZĄDU W SPRAWIE PODZIAŁU ZYSKU PKO BANKU POLSKIEGO SA OSIĄGNIĘTEGO W 2015 ROKU ORAZ NIEPODZIELONEGO ZYSKU Z LAT UBIEGŁYCH

Rada Nadzorcza pozytywnie opiniuje wniosek Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2015 roku oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych.

Wniosek Zarządu uzależnia sposób podziału zysku osiągniętego w 2015 roku od potencjalnych czynników wpływających na potrzeby kapitałowe Banku.

Mając na uwadze powyższe, proponuje się podział zysku netto Banku osiągniętego za okres od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 roku (w wys. 2 571 142 tys. zł) oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych (w wys. 1 250 000 tys. zł) w łącznej kwocie 3 821 142 tys. zł w następujący sposób:

1. dywidenda dla akcjonariuszy w wys. 1 250 000 tys. zł,
2. kapitał zapasowy w wys. 2 500 000 tys. zł,
3. kapitał rezerwowy w wys. 71 142 tys. zł.

o ile do dnia 8 grudnia 2016 roku (włącznie) spełnią się łącznie następujące warunki:

1. PKO Bank Polski S.A. nie przejmie kontroli nad bankiem lub innym podmiotem sektora finansowego przez bezpośrednie lub pośrednie nabycie pakietu akcji ani nie nabędzie uprawnień i nie zaciągnie obowiązku takiego przejęcia kontroli, oraz
2. nie nastąpią zmiany regulacyjne lub zmiany zaleceń nadzorczych wpływające na wymogi w zakresie funduszy własnych PKO Banku Polskiego S.A., które - według poziomu wskaźników adekwatności kapitałowej ujętych w sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego S.A. za 3. kwartał 2016 r. - spowodowałyby brak możliwości wypłaty dywidendy w zgodzie z wymaganiami regulacyjnymi i zaleceniami nadzorczymi (spełnienie się obu warunków łącznie dalej jako „Spełnienie Warunków Dywidendy”).

W przypadku braku Spełnienia Warunków Dywidendy, zysk osiągnięty za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku w wysokości 2 571 142 tysiące złotych oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych w wysokości 1 250 000 tysięcy złotych, w łącznej wysokości 3 821 142 tysiące złotych proponuje się podzielić w następujący sposób:

1. na kapitał zapasowy w wysokości 3 750 000 tys. zł,
2. na kapitał rezerwowy w wysokości 71 142 tys. zł.

OCENA SYTUACJI SPÓŁKI, Z UWZGLĘDNIENIEM OCENY SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIA RYZYKIEM, COMPLIANCE ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

OCENA SYTUACJI SPÓŁKI

Wyniki finansowe osiągnięte w 2015 roku przez Grupę Kapitałową PKO Bank Polskiego SA ukształtowały się na satysfakcjonującym poziomie, a wolumeny kredytów i depozytów PKO Banku Polskiego SA należały do najwyższych wśród instytucji sektora bankowego w Polsce.

W ciągu roku Bank prowadził aktywne działania, których celem było dostosowanie zakresu i celów działalności, do nowego otoczenia regulacyjnego, rynkowego i makroekonomicznego, podlegającego dynamicznym zmianom, które dotyczyły m.in.: historycznie niskiego poziomu stóp procentowych, wzrostu kosztów działania banków (wyższe składki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego), spadku wyniku z tytułu prowizji i opłat (m.in. obniżki opłat interchange), czy wdrożenia postanowień rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego („U”, „P”). Pomimo powyższych ograniczeń Bank osiągnął wysoki poziom realizacji celów strategicznych, zarządzał ryzykiem kredytowym dążąc do obniżenia poziomu kosztów ryzyka, w szczególności dzięki poprawie jakości nowo udzielanych kredytów, jak również zachowywał szczególną dbałość o solidną pozycję płynnościową i kapitałową. Należy przy tym, podkreślić, iż w szczególności zmiany otoczenia regulacyjnego i rynkowego, a w przypadku roku 2015 zdarzenia jednorazowe związane z dodatkowymi obowiązkowymi obciążeniami, stanowią wyzwanie dla Banku, wymagając ciągłego zwiększania sprawności operacyjnej całej organizacji w celu poprawy wskaźników rentowności kapitału i aktywów – ROE i ROA oraz obniżenia wskaźnika relacji kosztów do przychodów C/I, w szczególności wykazania właściwej dyscypliny kosztowej, w celu wzrostu wartości Banku i generowania godziwych stóp zwrotu dla akcjonariuszy.

W 2015 roku PKO Bank Polski SA zakończył realizację strategii na lata 2013-2015 „PKO Bank Polski Codziennie Najlepszy”. Najistotniejszymi dla działalności Banku wydarzeniami biznesowymi w 2015 roku były:

- Wdrożenie Polskiego Standardu Płatności. PKO Bank Polski SA oraz banki: Alior Bank SA, Bank Millennium SA, Bank Zachodni WBK SA, mBank SA, ING Bank Śląski SA, prowadziły działania dotyczące budowy wspólnego standardu płatności mobilnych, który pod nazwą BLIK został w lutym 2015 roku udostępniony klientom wyżej wymienionych banków. System płatności mobilnych BLIK został zbudowany na bazie aplikacji IKO PKO Banku Polskiego SA.
- Utworzenie PKO Banku Hipotecznego SA. W II kwartale 2015 roku rozpoczął działalność PKO Bank Hipoteczny SA, którego zadaniem jest m.in. pozyskanie długoterminowego finansowania poprzez emisję listów zastawnych.

Wdrożenie nowego modelu bankowości hipotecznej ma na celu zapewnienie bezpiecznej struktury finansowania długoterminowego portfela kredytów hipotecznych.

- Fuzja z Nordea Bank Polska SA. W kwietniu 2015 roku zakończył się proces integracji PKO Banku Polskiego SA z Nordea Bank Polska SA. W ramach fuzji operacyjnej przeniesiono dane ponad 300 tys. klientów przejętego banku do systemów informatycznych PKO Banku Polskiego SA, systemy transakcyjne oraz obsługa zostały ujednolicone. Integracja z przejętym bankiem była najszybciej przeprowadzonym procesem fuzji w Polsce.
- Ekspansja zagraniczna. Zakończono proces uruchomienia oddziału korporacyjnego w Niemczech. W grudniu 2015 roku PKO Bank Polski Niederlassung Deutschland rozpoczął działalność operacyjną jako pierwszy oddział Banku otwarty poza granicami kraju. Otwarcie oddziału w Niemczech jest pierwszym etapem ekspansji zagranicznej, która koncentruje się na aktywności biznesowej polskich firm za granicą.

Wypracowany w 2015 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 2 609,6 mln PLN, co oznacza spadek o 19,8%, czyli o 644,6 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- 1) wynik na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który osiągnął poziom 10 664,8 mln PLN (-4,3% r/r), głównie na skutek:
 - spadku wyniku odsetkowego o 6,6% r/r, zrealizowanego przy dalszej redukcji rynkowych stóp procentowych oraz ograniczeniu maksymalnego oprocentowania kredytów,
 - spadku wyniku prowizyjnego (spadek o 2,8% r/r), zrealizowanego pod presją ograniczeń regulacyjnych w zakresie opłat za usługi płatnicze,
 - wzrostu wyniku z pozycji wymiany (o 56,5% r/r),
- 2) wzrost kosztów działania związanych ze wzrostem składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (głównie w efekcie wzrostu stawek procentowych opłat BFG) oraz dodatkowych kosztów związanych z utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz wpłatą na rzecz BFG dotyczącą wypłat środków gwarantowanych z tytułu depozytów zgromadzonych w Spółdzielczym Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie¹. Przełożyło się to na spadek efektywności zarządzania kosztami. Wskaźnik C/I wyniósł 56,6% w porównaniu do 47,1% na koniec 2014 roku, wskaźnik C/I skorygowany o zdarzenia jednorazowe związane z dodatkowymi obowiązkowymi obciążeniami wyniósł 52,1%,
- 3) wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, który był lepszy o 422,8 mln PLN od uzyskanego w 2014 roku - głównie w efekcie niższych odpisów na kredyty gospodarcze, w związku z poprawą jakości nowo udzielanych kredytów w stosunku do starszych generacji.

Wypracowany przez PKO Bank Polski SA w 2015 roku zysk netto wyniósł 2 571,1 mln PLN, co oznacza spadek o 508 mln PLN, tj. o 16,5% w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- 1) wynik na działalności biznesowej, który osiągnął poziom 10 174,1 mln PLN (spadek o 0,8% r/r),
- 2) wzrost kosztów działania związanych ze wzrostem składek i wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (głównie w efekcie wzrostu stawek procentowych opłat BFG) oraz dodatkowych kosztów związanych

z utworzeniem Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz wpłatą na rzecz BFG dotyczącą wypłat środków gwarantowanych z tytułu depozytów zgromadzonych w Spółdzielczym Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie.

- 3) Przełożyło się to na spadek efektywności zarządzania kosztami. Wskaźnik C/I wyniósł 54,7% w porównaniu do 43,5% na koniec 2014 roku, wskaźnik C/I skorygowany o zdarzenia jednorazowe związane z dodatkowymi obowiązkowymi obciążeniami wyniósł 49,96% i był lepszy niż średnia dla polskiego sektora bankowego (60,3%),
- 4) znaczna poprawa wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw, który był lepszy o 506,1 mln PLN od uzyskanego w 2014 roku, głównie w efekcie spadku odpisów na kredyty gospodarcze, w związku z poprawą jakości nowo udzielanych kredytów w stosunku do starszych generacji.

Struktura bilansu Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, charakteryzująca się silną bazą depozytową oraz bezpiecznym poziomem kapitałów własnych pozwoliła na utrzymanie dobrego wyniku na działalności biznesowej poprzez stabilny rozwój organiczny oraz przejęcia, stanowiące kolejny etap rozwoju Banku. Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec 2015 roku wyniósł 97,3% (wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania² wyniósł 85,0%), co świadczy o dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W efekcie działań podejmowanych w 2015 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA:

- zwiększyła sumę aktywów o ponad 18 mld PLN, w tym o blisko 11 mld PLN portfel należności od klientów,
- zachowała wysoki udział w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,8% i 17,9%,
- zajmowała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych³ posiadając 24,9% udziału w rynku,
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami de minimis z 24,7% udziałem w rynku⁴,
- poprawiła jakość portfela kredytowego, mierzoną wskaźnikami kredytów z rozpoznaną utratą wartości oraz wskaźnikiem kosztu ryzyka,
- rozszerzyła ofertę produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych dla klientów,
- zwiększyła liczbę klientów o ponad 88 tys., głównie w segmencie ludności oraz liczbę klientów korzystających z bankowości mobilnej IKO, których na koniec 2015 roku było ponad 430 tys.,
- umocniła pozycję kapitałową dzięki działaniom mającym na celu zwiększenie poziomu bazy kapitałowej oraz optymalizacji aktywów ważonych ryzykiem, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 1,6 p.p. w ujęciu rocznym do poziomu 14,6%.

¹ Na mocy Uchwały Zarządu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) nr 87/DGD/2015 z dnia 26 listopada 2015 roku banki zostały zobowiązane do wniesienia opłaty w ramach funduszu ochrony środków gwarantowanych (FOSG) na pokrycie wypłat środków gwarantowanych dla deponentów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie w związku z jego upadłością.

² Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (w tym środki z tyt. emisji euro obligacji) oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

³ Dane Związku Banków Polskich.

⁴ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 grudnia 2015 roku.

OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ ORAZ FUNKCJI AUDYTU WEWNĘTRZNEGO

System kontroli wewnętrznej

W PKO Banku Polskim SA funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, stanowiący element systemu zarządzania Bankiem.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, rekomendacjami nadzorczymi oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje ryzyko związane z każdą operacją, transakcją, produktem i usługą oraz procesem, jak również wynikające ze struktury organizacyjnej Banku i Grupy Kapitałowej Banku oraz szacuje ryzyko nieosiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku (jednostka) i komórki organizacyjne Centrali (komórka) oraz usytuowane w nich stanowiska odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie, we współpracy z jednostkami i komórkami Banku, identyfikację, ocenę, kontrolę oraz monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza – po dokonaniu analizy – przyjęła do wiadomości, opracowaną przez Departament Audytu Wewnętrznego informację o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku.

Funkcja audytu wewnętrznego

Audyt wewnętrzny stanowi niezależną i obiektywną działalność o charakterze kontrolnym i doradczym polegającą na systematycznej i dokonywanej w uporządkowany sposób ocenie istotnych procesów oraz wskazywaniu kierunków działań wpływających na podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania Banku.

Na podstawie wyników przeprowadzonych audytów wewnętrznych oraz innych informacji dotyczących PKO Banku Polskiego SA Departament Audytu Wewnętrznego dostarcza zapewnienie o skuteczności procesów funkcjonujących w Banku oraz przygotowuje niezależne i obiektywne informacje dotyczące funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej Banku.

Czynności realizowane w ramach audytu wewnętrznego obejmują wszystkie istotne obszary działania Banku oraz podmiotów Grupy Kapitałowej Banku.

W trakcie przeprowadzania zadania audytowego identyfikowane są ryzyka występujące w funkcjonujących w Banku procesach oraz oceniane są mechanizmy kontrolne i inne czynności i działania, służące ograniczeniu ekspozycji Banku na ryzyko do akceptowalnego poziomu.

Departament Audytu Wewnętrznego działa na podstawie trzyletnich i rocznych planów audytów. W 2015 roku zrealizowany został, zatwierdzony uchwałą Zarządu, plan audytów wewnętrznych na rok 2015. Wyniki wszystkich audytów wewnętrznych przeprowadzonych w 2015 roku były okresowo raportowane do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej.

Po audytach wewnętrznych wydawane są zalecenia, których realizacja jest na bieżąco monitorowana przez Departament Audytu Wewnętrznego i okresowo raportowana do Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej.

W funkcjonowaniu Departamentu Audytu Wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA w 2015 roku nie stwierdzono okoliczności zagrażających bezstronnemu wykonywaniu obowiązków przez audyt wewnętrzny. Niezależność funkcji audytu wewnętrznego w PKO Banku Polskim SA zapewniają mechanizmy, o których mowa w uchwale nr 258/2011 KNF, takie jak bezpośredni kontakt Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego z Zarządem, Komitetem Audytu Rady Nadzorczej i Radą Nadzorczą, szczególny tryb powoływania i odwoływania Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego, szczególny tryb kontroli poziomu wynagrodzeń pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego, udział Dyrektora Departamentu Audytu Wewnętrznego w posiedzeniach: Zarządu, Komitetu Audytu, Komitetu ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, udział, co najmniej raz w roku, w spotkaniach z Komitetem Audytu bez udziału Zarządu.

Ponadto, zgodnie z wymogiem Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, w 2015 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej dokonał pozytywnej rocznej oceny działania Departamentu Audytu Wewnętrznego w świetle posiadanych zasobów, w tym wyników przeglądu przepisów wewnętrznych regulujących wykonywanie audytu wewnętrznego, a także usytuowania, uprawnień, zakresu badań i odpowiedzialności komórki audytu wewnętrznego.

Ocena compliance

Komórka ds. zgodności ma status departamentu w Pionie Prezesa Zarządu Banku. Zgodnie z dobrymi praktykami dotyczącymi funkcji zgodności, Departament Zgodności jest podporządkowany bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku – w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Celem komórki ds. zgodności jest:

- 1) kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności i ryzykiem reputacji w Banku oraz ich identyfikowanie,
- 2) kształtowanie rozwiązań w zakresie kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,

- 3) koordynacja współpracy Banku z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli, z wyłączeniem organów dokonujących w szczególności kontroli w zakresie prawa pracy, realizacji obowiązków publicznoprawnych przez Bank, bezpieczeństwa osób i mienia oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawowym zadaniem komórki ds. zgodności jest koordynacja procesu wewnętrznego, obejmującego: identyfikację, ocenę, monitorowanie i raportowanie ryzyka braku zgodności oraz działania prewencyjne i naprawcze mające na celu zapewnienie zgodności funkcjonowania Banku z przepisami prawa i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi. Wyniki ustaleń Departamentu Zgodności w tym zakresie były w 2015 roku prezentowane w:

- 1) kwartalnych raportach zarządczych przeznaczonych dla Komitetu Ryzyka, Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej,
- 2) rocznej informacji o skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, przeznaczonych dla Komitetu Audytu Rady Nadzorczej,
- 3) sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej Banku,
- 4) informacjach przekazywanych na potrzeby instytucji nadzorczych.

W 2015 roku nie odnotowano istotnych zmian poziomu i profilu ryzyka braku zgodności w Banku. Jest ono typowe dla dużego banku uniwersalnego, obsługującego szeroką rzeszę konsumentów oraz oferującego zróżnicowane produkty i usługi finansowe.

Zgodnie z dobrymi praktykami dotyczącymi funkcji zgodności, w celu niezależnej, obiektywnej i efektywnej realizacji zadań Departament Zgodności:

- 1) nie uczestniczy w realizacji bieżących zadań biznesowych,
- 2) ma prawo dostępu do aplikacji, dokumentów i informacji, jak również bezpośredniej komunikacji z pracownikami Banku w zakresie niezbędnym dla wykonania powierzonych mu zadań,
- 3) ma prawo badania z własnej inicjatywy możliwych przypadków braku zgodności.

Niezależność komórki ds. zgodności w PKO Banku Polskim SA zapewniają ponadto mechanizmy takie jak bezpośredni kontakt Dyrektora Departamentu Zgodności z Zarządem, Komitetem Audytu Rady Nadzorczej i Radą Nadzorczą oraz udział, co najmniej raz w roku, w spotkaniach z Komitetem Audytu, bez udziału członków Zarządu.

Dodatkowym rozwiązaniem wzmocniającym niezależność komórki ds. zgodności wprowadzonym w 2015 roku w ramach wdrożenia „Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” jest powoływanie i odwoływanie dyrektora komórki ds. zgodności za zgodą Rady Nadzorczej.

Poza zarządzaniem ryzykiem braku zgodności Departament Zgodności w 2015 roku realizował zadania w zakresie:

- 1) zarządzania ryzykiem utraty reputacji,
- 2) kształtowania standardów wykonywania kontroli wewnętrznej funkcjonalnej i monitorowania ich przestrzegania,
- 3) koordynacji procesu oceny adekwatności i efektywności mechanizmów kontrolnych w procesach wewnętrznych oraz
- 4) koordynacji współpracy z organami nadzoru i kontroli.

Zgodnie ze standardami rynkowymi, wykonywanie tego typu dodatkowych zadań przez komórkę ds. zgodności jest dopuszczalne, o ile nie koliduje to z realizacją obowiązków związanych z kwestiami zgodności. W funkcjonowaniu Departamentu Zgodności w PKO Banku Polskim SA w 2015 roku nie stwierdzono okoliczności zagrażających bezstronnemu wykonywaniu obowiązków.

Działalność Departamentu Zgodności była w 2015 roku przedmiotem oceny Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w ramach procesu Badania i Oceny Nadzorczej oraz inspekcji problemowej przeprowadzonej w okresie od 8.06.2015 roku do 6.07.2015 roku dotyczącej realizacji zaleceń pionspekcyjnych w zakresie jakości aktywów, dostosowania Banku do rekomendacji „S” i „J”, płynności oraz wybranych zagadnień z obszaru zarządzania. W wyniku podjętych działań nadzorczych Komisja Nadzoru Finansowego nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań przez komórkę ds. zgodności.

Ponadto, w 2015 roku proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku był przedmiotem audytu przeprowadzonego przez Departament Audytu Wewnętrznego, w wyniku którego nie zidentyfikowano kwestii krytycznych, natomiast zidentyfikowano 3 kwestie o mniejszej istotności dotyczące głównie dokumentowania działalności Departamentu Zgodności. Realizacja zaleceń poaudytowych odnoszących się do tych kwestii zgodnie z harmonogramem zakończy się w III kwartale 2016 roku.

Komitet Audytu Rady Nadzorczej, w ramach dokonanej w 2015 roku corocznej oceny skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z przepisami prawa, nie wniósł uwag do działalności Departamentu Zgodności.

Ocena systemu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem. Zdaniem Rady Nadzorczej, system zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA obejmuje wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka, a w procesach ich identyfikacji, pomiaru, oceny, kontroli, monitorowania, raportowania i działań zarządczych wykorzystywane są instrumenty, metody i techniki właściwe dla danego rodzaju ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku. W zarządzaniu ryzykiem Radę Nadzorczą wspierają właściwe komitety:

- 1) Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz
- 2) od IV kwartału 2015 roku Komitet do spraw Ryzyka Rady Nadzorczej, który w szczególności opiniuje skłonność Banku do podejmowania ryzyka, wyrażoną m.in. poprzez strategiczne limity tolerancji na ryzyko. Ponadto w kompetencji Komitetu do spraw Ryzyka Rady Nadzorczej znajduje się nadzór nad funkcjonowaniem wprowadzonego przez Zarząd systemu zarządzania ryzykiem w Banku oraz ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, a także wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu strategii zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem oraz
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Bank posiada zintegrowaną strukturę zarządzania ryzykiem, która zapewnia, że wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność Banku są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane. W ocenie Rady Nadzorczej struktura ta jest adekwatna do wielkości Banku, rodzaju prowadzonej działalności i profilu ponoszonego ryzyka, biorąc pod uwagę otoczenie makroekonomiczne i możliwość wystąpienia sytuacji niekorzystnych. Bank na bieżąco optymalizuje strukturę zarządzania ryzykiem dopasowując ją do nowych czynników i źródeł ryzyka, do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego i prawnego oraz profilu ryzyka określonego w „Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA”. Zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi.

Struktura zarządzania ryzykiem uzupełniona jest spójnym i przejrzystym systemem raportowania poziomu ryzyka, wykorzystania limitów ograniczających ryzyko oraz ich ewentualnych przekroczeń. W przypadku zaistnienia przekroczeń bądź zagrożenia ich wystąpienia przewidziane jest podjęcie niezbędnych działań zarządczych ograniczających poziom ryzyka. System raportowania obejmuje kluczowe szczeble zarządcze. Rada Nadzorcza otrzymuje okresowe raporty przedstawiające ocenę poziomu ryzyka w podziale na poszczególne rodzaje, wraz z opisem skuteczności podejmowanych przez Zarząd działań.

Jednym z podstawowych elementów zarządzania ryzykiem jest wyznaczanie poziomu ryzyka, który Bank jest w stanie zaakceptować prowadząc bieżącą i przyszłą działalność. Maksymalna wielkość ryzyka, jaką Bank i Grupa Kapitałowa są gotowi podejmować, została określona w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka określonych w „Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA” uchwalonej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą.

W 2015 roku Bank funkcjonował w sposób bezpieczny, przy zapewnionych kapitałach własnych na adekwatnym poziomie, a w szczególności:

- 1) utrzymywał wykorzystanie strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka i adekwatność kapitałową w granicach obowiązujących w Banku i w Grupie Kapitałowej,
- 2) utrzymywał dobrą sytuację płynnościową - na koniec 2015 roku wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) wyniósł 93,4%, poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,6% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego); baza depozytowa Banku, z udziałem w rynku depozytów sektora bankowego w wysokości 17,9%, zajmuje wiodącą pozycję w sektorze bankowym i stanowi stabilne źródło finansowania,
- 3) dysponował wystarczającym poziomem funduszy własnych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku łączny współczynnik kapitałowy (TCR) Banku ukształtował się na poziomie 15,28%, a współczynnik kapitału podstawowego Tier1 (CET1) Banku ukształtował się na poziomie 13,92%; adekwatność kapitałowa została utrzymana na bezpiecznym poziomie; na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank spełniał kryteria określone przez Komisję Nadzoru Finansowego uprawniające do wypłaty dywidendy w wysokości do 50% zysku wypracowanego w 2015 roku,

- 4) zaliczył do funduszy własnych zysk Banku za rok obrotowy 2014 w kwocie 3 079 milionów PLN oraz niepodzielony zysk z lat ubiegłych w wysokości 132,8 miliona PLN, przeznaczając je, zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku, na kapitały zapasowy i rezerwy oraz pozostawiając kwotę niepodzielną w wysokości 1 250 milionów PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy,
- 5) kontynuował działania zmierzające do zapewnienia odpowiedniego poziomu wskaźników adekwatności kapitałowej; w celu poprawy efektywności zarządzania kapitałem kontynuowane były działania mające na celu optymalizację poziomu aktywów ważonych ryzykiem (w tym m.in. poprawa jakości danych, przegląd zobowiązań pozabilansowych - weryfikacja przypisywanych wag ryzyka produktu),
- 6) prowadził ostrożną politykę kredytową, zarządzał limitami kredytowymi dla kontrahentów na rynku międzybankowym oraz Transakcyjnymi Limitami Klientowskimi wyznaczanymi w celu zawierania transakcji skarbowych z klientami korporacyjnymi; w wycenie instrumentów pochodnych Bank uwzględniał własne ryzyko kredytowe (DVA), ryzyko kredytowe kontrahenta (CVA) oraz ryzyko w odniesieniu do ekspozycji wobec kontrahenta centralnego (CCP),
- 7) w lutym, maju oraz listopadzie 2015 roku zamienił zapadające własne obligacje krótkoterminowe na obligacje o terminie wymagalności od trzech do sześciu miesięcy w kwotach od 800 milionów PLN do 1 miliarda PLN,
- 8) pozyskał w październiku 2015 roku finansowanie z tytułu emisji na rynku krajowym obligacji krótkoterminowych o terminie wymagalności sześciu miesięcy - w kwocie 200 milionów EUR.

Z dniem 1 kwietnia 2015 roku rozpoczął swoją działalność PKO Bank Hipoteczny SA, który jest spółką w 100% zależną od PKO Banku Polskiego SA. Specjalizuje się w udzielaniu kredytów zabezpieczonych hipoteką dla klientów indywidualnych. W ramach Grupy do PKO Banku Hipotecznego SA przenoszone są sukcesywnie wybrane portfele kredytów hipotecznych udzielonych wcześniej przez PKO Bank Polski SA. Wartość portfela przeniesionego w 2015 roku (przeniesienie nastąpiło w grudniu) wyniosła 429,5 mln PLN.

W dniu 18 czerwca 2015 roku Bank wyraził zgodę na udział w restrukturyzacji Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „Wesoła” (SKOK „Wesoła”). Na tej podstawie Komisja Nadzoru Finansowego podjęła decyzję o przejściu SKOK „Wesoła” przez Bank. Proces przejścia SKOK „Wesoła” przebiegał przy wsparciu finansowym udzielonym przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny na podstawie art. 20g ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Przejęcie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo Kredytowej „Wesoła” w Mysłowicach nie wpłynęło na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności Banku.

W 2015 roku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank prowadził prace przygotowawcze do rozpoczęcia działalności nowego oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec, którego otwarcie nastąpiło w grudniu 2015 roku. W ramach tych prac w lipcu 2015 roku Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na łączne stosowanie podejścia AMA i BIA do wyliczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego. Podejście BIA będzie wykorzystywane do wyliczenia wymogu w zakresie ryzyka operacyjnego w odniesieniu do działalności oddziału Banku w Republice Federalnej Niemiec.

W 2015 roku szczególną uwagę Bank przykładął do ograniczenia - rosnącego w sektorze finansowym - ryzyka cyberprzestępstw, którego materializacja może przełożyć się na straty zarówno po stronie klientów jak i Banku. Bank przeciwdziała tego typu zdarzeniom m.in. poprzez szereg inicjatyw zarówno wewnątrzbankowych jak i sektorowych oraz współpracując z firmami informatycznymi. W szczególności z końcem 2015 roku zostało powołane Bankowe Centrum Cyberbezpieczeństwa (BCC). Pierwszym efektem działalności Centrum są cykliczne dyżury pracowników poszczególnych banków wchodzących w skład projektu, podczas których pracownicy banków wymieniają się informacją o zidentyfikowanych zagrożeniach (atakach) oraz analizują sytuację w zakresie cyberbezpieczeństwa pod kątem konieczności powołania Sztabu Kryzysowego.

W 2015 roku Bank uczestniczył w badaniu EBA, które miało na celu zwiększenie przejrzystości europejskiego sektora bankowego i wspieranie dyscypliny rynkowej poprzez dostarczenie szerokiego zakresu jednolitych danych pochodzących ze 105 największych banków w Europie (około 70% aktywów sektora bankowego Unii Europejskiej). Ponadto Bank uczestniczył i pozytywnie przeszedł testy warunków skrajnych (stress testy) organizowane przez Komisję Nadzoru Finansowego. Celem przeprowadzonych stress testów było określenie potencjalnego wpływu zmian makroekonomicznych na sytuację finansową, a w szczególności kapitałową instytucji polskiego sektora finansowego. Wyniki testów potwierdziły wysoką odporność PKO Banku Polskiego SA na występowanie szoków makroekonomicznych.

Dodatkowo Bank przeprowadza kompleksowe testy warunków skrajnych, które stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz są uzupełnieniem testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Testy obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na jego sytuację finansową. Wyniki prezentowane są w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

W 2015 roku Bank brał udział w ankiecie Komisji Nadzoru Finansowego badającej wpływ wejścia w życie prezydenckiego projektu ustawy „o sposobach przywrócenia równości stron niektórych umów kredytu i umów pożyczki” (tzw. „ustawa frankowa”). Analizy te są kontynuowane w 2016 roku.

W opinii Rady Nadzorczej szczególne znaczenie dla rozwoju Banku w kolejnych okresach będzie mieć:

- 1) utrzymanie bezpiecznego poziomu ryzyka oraz adekwatności kapitałowej związanego z zachodzącymi zmianami w otoczeniu makroekonomicznym i prawnym,
- 2) ostrożne zarządzanie kapitałem i posiadanie odpowiedniego bufora kapitałowego na ewentualne znaczne pogorszenie się sytuacji w otoczeniu makroekonomicznym, obok wzrostu kapitałów, ważną rolę w tym zakresie będzie mieć efektywne zarządzanie aktywami ważonymi ryzykiem,
- 3) utrzymanie wysokiego poziomu stabilnych depozytów, co pozwoli na dalszy rozwój akcji kredytowej,
- 4) dbanie o efektywność prowadzonej działalności, w tym zarządzanie kosztami mierzone wskaźnikiem relacji kosztów do przychodów (C/I) oraz wykorzystanie kapitału mierzone wskaźnikiem rentowności kapitału (ROE).

Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej jako organu Spółki w 2015 roku

1. Informacja o kadencji Rady Nadzorczej i kolejnym roku działalności w kadencji oraz składzie osobowym Rady, pełniących funkcjach w Radzie oraz zmianach w składzie Rady w trakcie roku obrotowego.

Rada Nadzorcza (skład Rady Nadzorczej na 1 stycznia 2015 r.):
(wspólna trzyletnia kadencja rozpoczęta w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r.)

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania/ odwołania
1.	Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 34/2014) W dniu 26 czerwca 2014 r. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Pana Jerzego Górę na Przewodniczącą Rady Nadzorczej.
2.	Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 35/2014) W dniu 26 czerwca 2014 r. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Tomasza Zganiacza na Wiceprzewodniczącą Rady.
3.	Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 36/2014) W dniu 16 lipca 2014 r. Rada Nadzorcza wybrała Mirosława Czekaja na Sekretarza Rady Nadzorczej.
4.	Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 38/2014)
5.	Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 39/2014)
6.	Jarosław Klimont	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 40/2014)
7.	Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 41/2014)
8.	Elżbieta Mącznińska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 37/2014)
9.	Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 r. na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 r. (akt notarialny /Repertorium A-3969/2014, uchwała nr 42/2014)

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej w 2015 r.:

W dniu 25 czerwca 2015 r.:

- Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku Pana Jarosława Klimonta - członka Rady Nadzorczej,
- Pan Tomasz Zganiacz – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku – zrezygnował z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z tym dniem.
- Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Małgorzatę Dec - Kruczkowską oraz Pana Krzysztofa Kiliana,
- Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Pana Mirosława Czekaja na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 7 lipca 2015 r. Pan Mirosław Czekaj złożył rezygnację z pełnienia funkcji Sekretarza Rady Nadzorczej z tym dniem.

W dniu 5 sierpnia 2015 r. Rada Nadzorcza wybrała Panią Małgorzatę Dec - Kruczkowską na Sekretarza Rady Nadzorczej.

W dniu 23 września 2015 r. Pani Mirosława Boryczka zrezygnowała z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 30 września 2015 r.

2. Informacja o ilości i częstotliwości odbytych posiedzeń Rady Nadzorczej oraz ilości podjętych uchwał.

W 2015 r. Rada Nadzorcza odbyła łącznie 10 protokołowanych posiedzeń w następujących terminach: 28 stycznia, 11 marca, 8 kwietnia, 6 maja, 17 czerwca, 5 sierpnia, 23 września, 14 października, 4 listopada oraz 16 grudnia.

W 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła 44 uchwały.

3. Informacja o obecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach.

Wszystkie nieobecności członków Rady Nadzorczej na posiedzeniach w 2015 r. zostały usprawiedliwione uchwałami Rady nr: 3/2015, 23/2015 i 31/2015; dotyczyły to nieobecności 3 członków Rady na 3 posiedzeniach Rady.

4. Istotne problemy, którymi zajmowała się Rada Nadzorcza.

W 2015 r. Rada Nadzorcza – poza sprawami dotyczącymi przyjęcia dokumentów na Zwyczajne Walne Zgromadzenie wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz Statutu Banku - zajmowała się m.in.:

1. zatwierdzeniem planu finansowego PKO Banku Polskiego SA na 2015 r., w tym planu kapitałowego na 2015 r.,
2. prognozami makroekonomicznymi i rynkowymi na 2016 r.,
3. wyborem, zarekomendowanego przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej, podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA oraz Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za lata 2015-2016, tj. KPMG Audyt Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej. Prace w ramach procesu wyboru audytora były prowadzone w związku upływającym terminem zakończenia umowy z dotychczasową firmą audytorską PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. obejmującej okres jednego roku tj. za 2014 rok (przedłużenie współpracy o 1 rok, poprzednia umowa obejmowała lata 2011-2013) oraz zgodnie z Zasadami wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i postanowieniami uchwały

- nr 51/2014 Rady Nadzorczej z dnia 15 października 2014 r. w sprawie procesu wyboru podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych za lata 2015-2016,
4. rozpoczęciem prac nad strategią PKO Banku Polskiego SA do 2020 r. oraz wstępnymi kierunkami i harmonogramem projektu,
 5. podsumowaniem wyników przeglądu strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz kompetencjami członków Zarządu w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także Informacją na temat podsumowania i wniosków z przeprowadzonego w 2014 r. Programu Doskonalenia Kompetencji Zarządu,
 6. zasadami zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
 7. zatwierdzeniem i nowelizacją Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA,
 8. wynikami przeglądu szacowania kapitału wewnętrznego według stanu na dzień 31.12.2014 roku,
 9. zatwierdzeniem zasad polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu,
 10. zasadami zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
 11. raportem Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku,
 12. wdrożeniem w Banku Rekomendacji D KNF,
 13. zatwierdzeniem zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w PKO Banku Polskim SA,
 14. skutecznością systemu kontroli wewnętrznej,
 15. wynikami badania i oceny nadzorczej wg stanu na 31.12.2014 r. (BION),
 16. wynikami inspekcji problemowej Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z 2015 r.,
 17. syntetyczną informacją na temat oceny bankowych systemów wewnętrznych PKO Banku Polskiego SA wg stanu na 31.12.2014 r.,
 18. wyrażeniem zgody na sprzedaż wybranych nieruchomości Banku oraz informacją w sprawie zbycia udziałów w podmiocie, o którym mowa w tym materiale,
 19. strategicznymi umowami partnerskimi w zakresie wydawnictwa i obsługi kart płatniczych PKO Banku Polskiego SA,
 20. postępowaniem przed KNF w sprawie przejścia SKOK, o którym mowa w tej informacji oraz udziałem w procesie restrukturyzacji spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w tym przebiegiem procesu integracji SKOK z PKO Bankiem Polskim SA,
 21. powołaniem członków: Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Komitetu ds. Wynagrodzeń oraz wyborem Przewodniczącego Komitetu ds. Wynagrodzeń,
 22. powołaniem Komitetu ds. Ryzyka oraz wyborem Przewodniczącego tego Komitetu,
 23. przyjęciem Regulaminu Komitetu ds. Ryzyka oraz zmianami Regulaminów: Komitetu Audytu Rady Nadzorczej i Komitetu ds. Wynagrodzeń,
 24. ustaleniem tekstu jednolitego Statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
 25. zmianą Regulaminu Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej,
 26. zatwierdzeniem zmian w Regulaminie Zarządu,

27. zatwierdzeniem zmian w Regulaminie Organizacyjnym PKO Banku Polskiego SA,
28. wyznaczeniem celów MbO dla Członków Zarządu na 2015 r.,
29. zatwierdzeniem wysokości godziwej stopy oprocentowania odroczonej części wynagrodzeń zmiennych członków Zarządu Banku i osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku wypłacanych w 2015 r.,
30. rozliczeniem celów MbO za 2014 rok, zatwierdzeniem wysokości wypłat w 2015 i styczniu 2016 roku zmiennych składników wynagrodzeń za lata 2012 - 2014, ustaleniem wystąpienia przesłanek redukcji odroczonego wynagrodzenia zmiennego za okresy oceny 2012 i 2013 roku, przyznawanego w 2015 roku oraz zatwierdzeniem wysokości wynagrodzeń zasadniczych członków Zarządu Banku obowiązujących w 2015 r.,
31. wstępnymi propozycjami celów MbO dla Zarządu Banku na 2016 r.,
32. zmianami w obowiązujących przepisach wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
33. przyjęciem do stosowania Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016.

Ponadto Rada Nadzorcza, w trakcie odbywanych posiedzeń przedyskutowała problemy dotyczące:

1. rentowności sektora bankowego w środowisku niskich stóp procentowych,
2. wpływu zmian polityki Narodowego Banku Szwajcarii odnośnie kursu EUR/CHF na rynki finansowe, gospodarkę realną i sektor bankowy,
3. sytuacji na rynku kredytów hipotecznych denominowanych w CHF,
4. propozycji odnośnie przewalutowania kredytów w CHF oraz ich wpływem na sytuację PKO Banku Polskiego SA,
5. wpływu podatku bankowego na PKO Bank Polski SA oraz sektor finansowy i gospodarkę,
6. sytuacji gospodarczej na świecie i jej wpływem na Polskę (Grecja, Chiny, USA, UE, Ukraina-Rosja),
7. sytuacji gospodarczej na rynku rosyjskim oraz jej wpływem na polski rynek bankowy oraz PKO Bank Polski,
8. restrukturyzacji sektora węglowego w Polsce - ekspozycji PKO Banku Polskiego SA na sektor węglowy.

Tematy omawiane przez Radę Nadzorczą cyklicznie to:

- sprawozdanie z realizacji strategii PKO Banku Polskiego SA,
- informacja nt. wyniku finansowego PKO Banku Polskiego SA oraz wyników PKO Banku Polskiego SA na tle banków konkurencyjnych,
- Raport: *Jakość obsługi oraz satysfakcja Klientów bankowości detalicznej PKO Banku Polskiego*,
- Raport: *Ryzyko kredytowe w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Ryzyko finansowe w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Adekwatność kapitałowa w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Ryzyko operacyjne w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Ryzyko biznesowe w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Ryzyko braku zgodności w PKO Banku Polskim*,
- Raport: *Ryzyko utraty reputacji w PKO Banku Polskim*,
- Informacja w zakresie bezpieczeństwa Banku,
- Informacja o przebiegu procesu integracji wybranych aktywów grupy Nordea w Polsce - na każdym posiedzeniu Rady Nadzorczej do kwietnia 2015 r.

5. Przeprowadzone kontrole.

W 2015 r. Departament Audytu Wewnętrznego przeprowadził czynności wyjaśniające na wniosek Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana M. Czekała w związku z incydentem w Biurze Centrum Restrukturyzacji i Windykacji w Poznaniu.

6. Informacja na temat dokonanych przez Radę Nadzorczą zmian w składzie Zarządu, zawieszenia członków Zarządu w pełnieniu funkcji i oddelegowania członków Rady do pełnienia funkcji członków Zarządu.

W 2015 r. Rada Nadzorcza nie dokonywała zmian w składzie Zarządu, nie podejmowała decyzji o zawieszeniu członków Zarządu w pełnieniu funkcji, ani też nie oddelegowała członków Rady Nadzorczej do pełnienia funkcji członków Zarządu.

7. Informacja o wykonaniu uchwał Zgromadzenia odnoszących się do działalności Rady Nadzorczej.

Uchwałą nr 53/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 25 czerwca 2015 r. Rada Nadzorcza została upoważniona do sporządzenia tekstu jednolitego statutu PKO Banku Polskiego SA uwzględniającego zmiany, o których mowa w § 1 ww. uchwały.

W związku z powyższym Rada Nadzorcza w dniu 23 września 2015 r. podjęła uchwałę nr 28/2015, którą ustaliła tekst jednolity Statutu Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej.

8. Informacja na temat spełniania przez Członków Rady Nadzorczej kryteriów niezależności.

Zgodnie z punktem II.Z.6 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 Rada Nadzorcza spółki publicznej ocenia, czy istnieją związki lub okoliczności, które mogą wpływać na spełnienie przez danego członka rady kryteriów niezależności. W związku z powyższym Rada Nadzorcza zapoznała się z oświadczeniami w zakresie niezależności złożonymi przez poszczególnych Członków Rady i w dniu 27 stycznia 2016 r. podjęła uchwały:

- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pana Mirosława Czekała, Pana Krzysztofa Kiliana, Pana Marka Mroczkowskiego, Pani Zofii Dzik i Pani Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej o spełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk. Radzie Nadzorczej nie były znane okoliczności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na spełnianie przez ww. osoby kryteriów niezależności, o których mowa powyżej,
- którymi przyjęła do wiadomości oświadczenia Pana Jerzego Góry, Pani Małgorzaty Dec-Kruczkowskiej oraz Pana Piotra Marcza o niespełnieniu kryteriów niezależności, o których mowa w pkt II.Z.4 Dobrych Praktyk.

9. Samoocena pracy Rady Nadzorczej.

W 2015 r. wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Rady i wykazywali zaangażowanie w prawidłowe wykonywanie swoich obowiązków, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych oraz dobrych praktyk i standardów.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Radzie Nadzorczej wywiązywanie się w pełni z jej obowiązków, a dokumenty opracowywane dla Rady Nadzorczej zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem. W 2015 r. Rada Nadzorcza realizowała zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Rady Nadzorczej charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

10. Inne informacje o pracach Rady.

W 2015 r. w Banku działały: Komitet ds. Wynagrodzeń, Komitet ds. Ryzyka oraz Komitet Audytu Rady Nadzorczej. Sprawozdania roczne z działalności ww. Komitetów stanowią odpowiednio załączniki nr 1, 2 i 3 do niniejszego Sprawozdania.

Warszawa, 02.06.2016 r.

Załącznik nr 1

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. WYNAGRODZEŃ
W 2015 R

1. Podstawa prawna:

1. Komitet ds. Wynagrodzeń został ustanowiony uchwałą nr 52/2011 Rady Nadzorczej z dnia 2 listopada 2011 r. (z późniejszymi zmianami) w celu wspierania Rady Nadzorczej w wykonywaniu jej statutowych obowiązków oraz zadań wynikających z przepisów prawa, w szczególności w zakresie ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, zasad wynagradzania oraz wynagrodzenia członków Zarządu. Komitet działa zgodnie z Regulaminem Komitetu ds. Wynagrodzeń, który określa cele działania, organizację, tryb funkcjonowania i zadania Komitetu.
2. Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Wynagrodzeń.

2. Skład Komitetu w 2015 r.:

W okresie 27 sierpnia 2014 r. – 25 czerwca 2015 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Tomasz Zganiacz	Przewodniczący Komitetu
Jerzy Góra	Wiceprzewodniczący Komitetu
Jarosław Klimont	Członek Komitetu
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Marek Mroczkowski	Członek Komitetu

W okresie od 5 sierpnia 2015 r. – 25 lutego 2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja
Małgorzata Dec-Kruczkowska	Przewodnicząca Komitetu
Jerzy Góra	Wiceprzewodniczący Komitetu
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	Członek Komitetu
Marek Mroczkowski	Członek Komitetu

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2015 r.:

W 2015 r. odbyły się 4 posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń. Posiedzenia odbyły się w dniach: 11 marca, 8 kwietnia, 4 listopada i 14 grudnia. Ilość Członków Komitetu ds. Wynagrodzeń uczestniczących w jego obradach w 2015 r. umożliwiała prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu.

4. Tematyka prac Komitetu

Komitet ds. Wynagrodzeń zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- cele MbO i ich wartości oraz wagi dla Członków Zarządu na 2015 r.,
- wysokość godziwej stopy oprocentowania w celu wyliczenia wypłacanego w 2015 roku składnika gotówkowego odroczonego wynagrodzenia zmiennego Członków Zarządu i osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,
- propozycję wypłat zmiennych składników wynagrodzeń za lata 2012-2014 osobom zatrudnionym na stanowiskach ujętych w Wykazie stanowisk dla osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych i osobom przejętym z Nordea Bank Polska, z którymi pracodawca zawarł umowy w sprawie odroczenia i zatrzymania wynagrodzenia zmiennego za lata 2012-2014,
- rozliczenie celów MbO za 2014 rok i wysokość zmiennych składników wynagrodzeń za lata 2012-2014 wypłaconych w 2015 roku i w styczniu 2016 roku oraz wynagrodzeń zasadniczych Członków Zarządu.

Jednocześnie Komitet ds. Wynagrodzeń m.in.:

- dokonał przeglądu polityki wynagradzania w Banku, w tym przeanalizował wynagrodzenie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej na tle rynku,
- omówił stopień wykonania celów MbO Członków Zarządu za 3 kwartały 2015 r.,
- przedyskutował wstępną propozycję katalogu celów MbO dla Członków Zarządu na 2016 r.

Ponadto Komitet dokonał okresowego przeglądu Regulaminu Komitetu ds. Wynagrodzeń, w wyniku którego zarekomendował Radzie Nadzorczej podjęcie uchwały w sprawie Regulaminu Komitetu ds. Wynagrodzeń w znowelizowanym brzmieniu.

5. Ocena efektywności pracy Komitetu ds. Wynagrodzeń

W 2015 r. Komitet ds. Wynagrodzeń realizował zadania regulaminowe dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Wszyscy Członkowie Komitetu ds. Wynagrodzeń aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach, a prowadzone dyskusje uwzględniały ocenę bieżącej sytuacji spółki, zmian rynkowych, dobrych praktyk i standardów – w celu efektywnej oceny i doskonalenia polityki wynagradzania. Liczba i czas trwania posiedzeń były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków.

Załącznik nr 2

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI KOMITETU DS. RYZYKA
W 2015 R

1. Podstawa prawna:

- 1) Komitet ds. Ryzyka został powołany uchwałą Rady Nadzorczej nr 35/2015 z dnia 4 listopada 2015 r.
- 2) Sprawozdanie sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 Regulaminu Komitetu ds. Ryzyka.

2. Skład Komitetu w 2015 r. (od 4 listopada):

Jerzy Góra - Przewodniczący Komitetu

Mirosław Czekaj - Członek Komitetu

Zofia Dzik - Członek Komitetu

Krzysztof Kilian - Członek Komitetu

Piotr Marczak - Członek Komitetu

3. Liczba posiedzeń Komitetu w 2015 r.:

W 2015 r. odbyło się 1 posiedzenie Komitetu ds. Ryzyka - w dniu 16 grudnia 2015 r.

4. Tematyka prac Komitetu:

W wyniku odbytego posiedzenia Komitet ds. Ryzyka podjął uchwały:

- 1) nr 1/2015, którą pozytywnie zaopiniował Strategię zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA,
- 2) nr 2/2015, którą pozytywnie zaopiniował Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA,
- 3) nr 3/2015, którą pozytywnie zaopiniował Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających.

Ponadto Komitet ds. Ryzyka dokonał analizy oraz przyjął do wiadomości raporty:

- Ryzyko kredytowe w PKO Banku Polskim (III kwartał 2015 r.),
- Ryzyko finansowe w PKO Banku Polskim (III kwartał 2015 r.),
- Adekwatność kapitałowa w PKO Banku Polskim (III kwartał 2015 r.),
- Ryzyko operacyjne w PKO Banku Polskim (III kwartał 2015 r.),
- Ryzyko biznesowe w PKO Banku Polskim (III kwartał 2015 r.),
- Ryzyko braku zgodności w PKO Banku Polskim (stan na 15.11.2015 r.).

Warszawa, 2016.03.22

Załącznik nr 3

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMITETU AUDYTU RADY NADZORCZEJ
W 2015 R.

1. Podstawa prawna:

- Komitet Audytu Rady Nadzorczej, zwany dalej „Komitetem Audytu” został ustanowiony uchwałą Rady Nadzorczej nr 44/2006 z dnia 30 listopada 2006 r. (z późniejszymi zmianami),
- Sprawozdanie z działalności Komitetu Audytu sporządzono na podstawie § 3 ust. 3 regulaminu Komitetu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 39/2015 z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie regulaminu Komitetu Audytu.

2. Skład Komitetu Audytu w 2015 r.

(od 8.10.2014 r. do 25.06.2015 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Czekał	Przewodniczący Komitetu Audytu Sekretarz Rady Nadzorczej
Zofia Dzik	Wiceprzewodniczący Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Mirosława Boryczka	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Piotr Marczał	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Tomasz Zganiacz	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej

(od 5.08.2015 r. do 30.09.2015 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Czekał	Przewodniczący Komitetu Audytu Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Zofia Dzik	Wiceprzewodniczący Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Mirosława Boryczka	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Kilian	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Piotr Marczał	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej

(od 30.09.2015 r. do 25.02.2016 r.)

Imię i nazwisko	Funkcja
Mirosław Czekał	Przewodniczący Komitetu Audytu Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Zofia Dzik	Wiceprzewodniczący Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Kilian	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej
Piotr Marczał	Członek Komitetu Audytu Członek Rady Nadzorczej

3. Informacja o posiedzeniach Komitetu Audytu w 2015 r.:

W 2015 r. Komitet Audytu w ramach realizacji swoich zadań regulaminowych odbył 11 posiedzeń (28 stycznia, 18 lutego, 11 marca, 8 kwietnia, 6 maja, 17 czerwca, 5 sierpnia, 8 października, 23 września, 14 października, 4 listopada i 16 grudnia). Ilość Członków Komitetu Audytu uczestniczących w poszczególnych posiedzeniach Komitetu Audytu w 2015 r. umożliwiały prawidłowy przebieg wszystkich posiedzeń Komitetu Audytu w 2015 r.

Na posiedzenia Komitetu Audytu była zapraszana i uczestniczyła w nich Dyrektor Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Komitet Audytu w trakcie posiedzeń w 2015 r. odbył spotkania - bez udziału członków Zarządu - z Dyrektorami: Pionu Ryzyka Bankowego, Departamentu Audytu Wewnętrznego, Departamentu Prawnego i Departamentu Zgodności oraz z audytorem zewnętrznym.

Komitet pracował w oparciu o Plan pracy Komitetu Audytu na 2015 r.

4. Tematyka prac Komitetu Audytu:

W 2015 r. najważniejszymi tematami prac Komitetu Audytu były kwestie związane z:

4.1 Rachunkowością i sprawozdawczością, w tym:

1. przeglądem okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego (jednostkowych i skonsolidowanych), tj. za 2014 r., I kwartał 2015 r., I półrocze 2015 r. i za 3 kwartały 2015 r.,
2. przeglądem stopnia realizacji rekomendacji audytora dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. oraz rekomendacji z lat poprzednich pozostałych do realizacji,
3. przeglądem nowych regulacji zewnętrznych mających wpływ na sposób prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości finansowej Banku.

4.2 Działalnością audytu wewnętrznego Banku, w tym:

1. skutecznością systemu kontroli wewnętrznej w Banku w okresie II półrocza 2014 r.,
2. realizacją Planu audytów wewnętrznych Banku na 2015 r. i wynikami przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów,
3. projektem planu audytów wewnętrznych na rok 2016,
4. przeglądem regulacji wewnętrznych dotyczących funkcjonowania audytu wewnętrznego (oceną adekwatności sił i środków w stosunku do potrzeb i efektywności działania),
5. monitorowaniem wynagradzania dyrektora i pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego,
6. zasadami funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

4.3 Monitorowaniem skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku, w tym:

1. strategią zarządzania ryzykiem bankowym,
2. analizą okresowych raportów dotyczących ryzyka bankowego, w tym: ryzyka kredytowego, ryzyka finansowego i ryzyka biznesowego,
3. bieżącym monitoringiem systemu zarządzania ryzykiem,
4. oceną zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym oraz zasadami polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu, a także analizą okresowych raportów dotyczących adekwatności kapitałowej,
5. oceną zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym analizą okresowych raportów dotyczących ryzyka operacyjnego.

- 4.4 Monitorowaniem skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym:
1. analizą okresowego raportu dotyczącego ryzyka braku zgodności,
 2. przeglądem skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami.
- 4.5 Współpracą z audytorem zewnętrznym, w tym:
1. monitoringiem niezależności i obiektywizmu biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (rotacją kluczowych członków zespołu oraz wynagrodzeń),
 2. potwierdzeniem rocznym oraz oświadczeniem o niezależności audytora zewnętrznego oraz informacją o wynagrodzeniach audytora z tytułu zadań audytowych i pozaaudytowych,
 3. wynikami postępowania w sprawie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych za lata 2015-2017 (rekomendacją dla Rady Nadzorczej nt. wyboru podmiotu).
- 4.6 Realizacją zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego po przeprowadzonych inspekcjach oraz przeglądzie jakości aktywów (AQR) z 2014 r.
- 4.7 Podziałem zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2014 roku oraz pokryciem niepodzielonego zysku z lat ubiegłych.
- 4.8 Kwestiami prawnymi o istotnym znaczeniu dla Banku.
- 4.9 Oceną działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów.
- 4.10 Przeglądem Regulaminu Komitetu Audytu.
- 4.11 Sprawami innymi.

5. Opis prac Komitetu Audytu

5.1. Rachunkowość i sprawozdawczość

1. przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (jednostkowych i skonsolidowanych)

W ramach dokonywanego przeglądu okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku (jednostkowych i skonsolidowanych) Komitet Audytu koncentrował się głównie na:

- 1) analizie wyników finansowych osiągniętych przez PKO Bank Polski SA i Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w poszczególnych okresach, ze szczególnym uwzględnieniem czynników kształtujących ich wysokość,
- 2) wynikach dokonanego przez audytora badania sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej za 2014 r. oraz I kwartał 2015 r., I półrocze 2015 r. i za 3 kwartały 2015 r. oraz uzyskaniu potwierdzenia spełnienia przez Bank wymogów formalnoprawnych w ww. Sprawozdaniach, tj. ich zgodności z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, a w zakresie nieuregulowanym przez ww. Standardy, zgodności z przepisami Ustawy o rachunkowości z wykorzystaniem najlepszych praktyk rynkowych.

Komitet Audytu, po zapoznaniu się ze Sprawozdaniem finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 r. oraz Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2014 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez audytora i przeprowadzeniu na ich temat dyskusji oraz mając na uwadze wystawioną przez audytora opinię bez zastrzeżeń, zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie: Sprawozdania finansowego Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku oraz Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Komitet Audytu po:

- zapoznaniu się ze śródrocznym sprawozdaniem finansowym Banku i Grupy Kapitałowej Banku za I półrocze 2015 r., wynikami z przeglądu tych sprawozdań przez audytora oraz przeprowadzonej dyskusji, przyjął ww. sprawozdania nie zgłaszając do nich uwag,
 - przeprowadzeniu przeglądu przyjął Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2015 r. oraz Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za III kwartał 2015 r. nie zgłaszając do nich uwag.
- #### 2. przegląd stopnia realizacji rekomendacji audytora dla Zarządu z badania sprawozdania finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 r. oraz Rekomendacji z lat poprzednich pozostałych do realizacji.
- W ramach analizy stopnia realizacji rekomendacji dla Zarządu z badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego za powyższy okres, Komitet Audytu koncentrował się na monitoringu rekomendacji pozostających w trakcie realizacji.
- #### 3. przegląd nowych regulacji zewnętrznych mających wpływ na sposób prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości finansowej Banku

Komitet Audytu w ramach ww. przeglądu zapoznał się z założeniami i skutkami KIMFS 21 „Opłaty publiczne”, stanowiącego interpretację standardu 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, obowiązującego dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 r. a także zmianami MSR/MSSF w zakresie tzw. ulepszeń dotyczących lat 2010 -2012 (MSR 24, MSSF 8 oraz MSSF 13) oraz lat 2011 – 2013 (MSSF 3, MSSF 13, MSR 40), MSSF 15 „Przychody z kontraktów z klientami”, mającym wejść w życie od 1 stycznia 2017 r. i zastępujący MSR 11 „Umowy o budowę”, MSR 18 „Przychody” oraz interpretacjami związanymi z tymi Standardami i MSSF 9 Instrumenty finansowe, obowiązującym od 1 stycznia 2018 r.

Ponadto Komitet Audytu zapoznał się z dodatkowymi informacjami nt.:

- wpływu interpretacji KIMSF21 (interpretacja MSR 37) na wyniki Banku, sprawozdanie finansowe oraz w konsekwencji obowiązki Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej,
- oceny stopnia zgodności PKO Banku Polskiego SA oraz Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z regulacją FATCA (ang. Foreign Account Tax Compliance Act) oraz informacją uzupełniającą na ten temat.

5.2. Działalność audytu wewnętrznego Banku

1. Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w PKO Banku Polskim SA.

Komitet Audytu pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej uchwałę nr 693/C/2015 Zarządu z dnia 27 października 2015 r. w sprawie „Zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w PKO Banku Polskim SA” uwzględniającą zmianę dotyczącą wyodrębnienia w ramach systemu kontroli wewnętrznej – funkcji kontroli, której celem jest zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku. W konsekwencji ww. zmiany wprowadzono odrębny rozdział dotyczący tej funkcji oraz zaktualizowano zapisy dotyczące definicji mechanizmów kontrolnych oraz sposobu uchwalania zagadnień, operacji i transakcji przeznaczonych do monitorowania w ramach kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

2. skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w okresie II półrocza 2014 r.

W 2015 r. Komitet Audytu zapoznał się z wynikami przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów w okresie II półrocza 2014 r., na podstawie, których pozytywnie oceniono skuteczność systemu kontroli wewnętrznej za ten okres.

3. realizacja Planu audytów wewnętrznych Banku na 2015 r. i wyniki przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów. Projekt planu audytów wewnętrznych na rok 2016.

Komitet Audytu - w cyklach kwartalnych - omawiał stan realizacji Planu audytów wewnętrznych Banku na 2015 r. oraz wyniki przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego audytów,

Komitet Audytu - po dokonaniu analizy projektu planu audytów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA na rok 2016 - pozytywnie zaopiniował projekt ww. planu po uprzednim uzupełnieniu o tematy zgłoszone przez Komitet.

4. przegląd regulacji wewnętrznych dotyczących funkcjonowania audytu wewnętrznego

Komitet Audytu - po przeprowadzeniu analizy i przedyskutowaniu dokumentu Przegląd regulacji wewnętrznych dotyczących funkcjonowania audytu wewnętrznego (ocena adekwatności sił i środków w stosunku do potrzeb i efektywności działania) - przyjął ww. dokument nie wnosząc do niego uwag.

5. monitorowanie wynagradzania dyrektora i pracowników Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Komitet Audytu - po przeanalizowaniu kwestii związanych ze strukturą zatrudnienia w Departamencie Audytu Wewnętrznego oraz wynagrodzeniem pracowników tego Departamentu na podstawie Raportu dotyczącego wynagradzania pracowników ww. Departamentu za II półrocze 2014 r. - przyjął ww. Raport nie zgłaszając do niego uwag, zalecając jednocześnie przejście na roczny cykl raportowania w tym zakresie.

6. Komitet Audytu zaakceptował wyniki audytu wewnętrznego przeprowadzonego przez Departament Audytu Wewnętrznego w zakresie wprowadzenia w PKO Banku Polskim SA zaleceń Rekomendacji D KNF przedstawione w załączniku do uchwały w tej sprawie „Formularz – audyt wdrożenia Rekomendacji D”, sporządzonym zgodnie ze wzorem udostępnionym przez KNF oraz, po przeprowadzeniu analizy, przyjął *Sprawozdanie z realizacji wdrożenia w Banku Rekomendacji D KNF*.
7. Komitet Audytu zapoznał się z przedstawioną przez Departament Audytu Wewnętrznego informacją nt. weryfikacji zmiennych składników wynagrodzeń Zarządu oraz kwestią zakresu weryfikacji przez audytora, a także *Informacją uzupełniającą w zakresie wyników audytu specjalnego dotyczącego procesu sprzedaży nieruchomości*.
8. Komitet Audytu dwukrotnie w 2015 r. (5 sierpnia oraz 4 listopada) pozytywnie zaopiniował projekt regulaminu wewnętrznego Departamentu Audytu Wewnętrznego.
9. Komitet Audytu odbył spotkanie z Dyrektorem Departamentu Audytu Wewnętrznego – bez udziału członków Zarządu - w trakcie, którego Komitet uzyskał od Dyrektora tego Departamentu potwierdzenie odnośnie adekwatności posiadanych zasobów sił i środków do realizacji zadań przypisanych do Departamentu Audytu Wewnętrznego oraz wysokiej efektywności wykorzystywania posiadanych przez Departament Audytu Wewnętrznego zasobów ludzkich.

5.3. Monitorowanie skuteczności systemu zarządzania ryzykiem w Banku

1. bieżący monitoring systemu zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu, w cyklach kwartalnych, analizował raporty w zakresie ryzyka kredytowego, finansowego, biznesowego, które następnie były przedmiotem obrad posiedzeń Rady Nadzorczej.

Komitet Audytu na bieżąco monitorował poziom ryzyka na podstawie informacji zawartych w comiesięcznych oraz dodatkowych raportach opracowywanych na potrzeby Komitetu przez Pion Ryzyka Bankowego.

W ramach bieżącego monitoringu systemu zarządzania ryzykiem Komitet Audytu odbył spotkanie z Dyrektorem Pionu Ryzyka Bankowego – bez udziału członków Zarządu – w trakcie, którego zapoznał się z przekazanymi przez Dyrektora informacjami dotyczącymi:

- adekwatności posiadanych zasobów sił i środków do realizacji zadań przypisanych do Pionu Ryzyka Bankowego,
- potencjalnego ryzyka regulacyjnego, które może wpływać na zakres działalności Pionu Ryzyka Bankowego.

2. strategia zarządzania ryzykiem bankowym.

Komitet Audytu, po przeanalizowaniu zakresu wprowadzanych zmian, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej :

- 1) Strategię zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA stanowiącą załącznik do uchwały nr 411/A/2015 Zarządu z dnia 9 czerwca 2015 w sprawie tej strategii uwzględniającą zmiany dotyczące: obniżenia wysokości strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne oraz limitów na ryzyko kredytowe,

a także definicji ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie i nieruchomości komercyjnej i ich doprecyzowania w kontekście definicji zawartych w Rekomendacji S,

- 2) uchwałę nr 611/A/2015 Zarządu z dnia 15 września 2015 r. zmieniającą uchwałę w sprawie strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA uwzględniającą zmiany w ww. strategii polegające na wprowadzeniu strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe dla Grupy Kapitałowej Banku oraz mające na celu rozszerzenie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej Banku,
 - 3) Strategię zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA stanowiącą załącznik do uchwały nr 775/A/2015 Zarządu z dnia 8 grudnia 2015 w sprawie tej strategii uwzględniającą zmiany dotyczące dostosowania do wymagań regulacji zewnętrznych, tj. ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz w ustawie Prawo bankowe, w zakresie zadań i roli Komitetu ds. Ryzyka oraz kontroli ryzyka; Rekomendacji P i Rekomendacji W oraz Rozporządzenia CRR; podwyższenia strategicznego limitu tolerancji na rezerwę płynności Banku w horyzoncie do 1 miesiąca; maksymalnych wartości progowych wskaźnika LtV w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach mieszkalnych; uwzględnienia wyników przeglądu ww. Strategii, zaleconego przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej pod kątem przejrzystego określenia zadań i odpowiedzialności Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku w procesie zarządzania ryzykiem bankowym.
3. ocena zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA.

Komitet Audytu, po przeanalizowaniu, pozytywnie zaopiniował Radzie Nadzorczej:

- 1) Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu stanowiące załącznik do uchwały nr 97/E/2015 Zarządu z dnia 21 lutego 2015 r. w sprawie zasad polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu uwzględniające nowe przepisy unijne, tj. Rozporządzenia CRR i aktów wykonawczych do tego Rozporządzenia oraz Dyrektywy CRD IV oraz zmiany polegające m.in. na rozszerzeniu zakresu prezentowanych informacji w raporcie ujawnieniowym oraz obowiązku jego publikacji w terminie publikacji sprawozdania finansowego,
- 2) Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego stanowiące załącznik do uchwały nr 239/A/2015 Zarządu z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego oraz uchylającej uchwałę w sprawie polityki dywidendowej w PKO Banku Polskim uwzględniające stanowisko KNF z dnia 2 grudnia 2014 r. w zakresie dotyczącym polityki dywidendowej z zysku za 2014 r. oraz zmiany polegające na dostosowaniu wartości progowych dla miar adekwatności kapitałowej do poziomów zgodnych z pismem KNF odnośnie parametrów brzegowych wymaganych do wypłaty dywidendy z zysku za 2014 r.,
- 3) Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA” stanowiące załącznik do uchwały nr 776/A/2015 w sprawie zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, z zastrzeżeniem, że w I kwartale 2016 r. Bank dokona jej nowelizacji pod kątem uwzględnienia nowych wymogów KNF w zakresie polityki dywidendowej oraz zaleceń KNF po ocenie

BION w zakresie ryzyka finansowania. Powyższe zasady uwzględniały zmiany w zewnętrznych wymogach regulacyjnych, w tym ustawy o nadzorze makroostrożnościowym oraz uwzględnienie sposobu ustalania listy spółek, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej Banku, a także doprecyzowanie postanowień dotyczących zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej; zmianę częstotliwości monitorowania istotnych rodzajów ryzyka w tych spółkach z trzyletniej na roczną; zaktualizowanie wskaźników stosowanych do oceny rentowności w Banku spójnie z podejściem wypracowanym w ramach projektu Optymalizacja zarządzania kapitałem,

- 4) Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu stanowiące załącznik do uchwały nr 777/E/2015 Zarządu z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zasad polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu, podlegające zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą uwzględniające zmiany polegające na rozszerzeniu zakresu ujawnianych informacji o zagadnienia dotyczące w szczególności wskaźnika dźwigni finansowej, zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni, oraz wartości wskaźnika dla banku uznanego jako globalna instytucja o znaczeniu systemowym.

Komitet Audytu, w cyklach kwartalnych, analizował raport w zakresie adekwatności kapitałowej, który następnie był omawiany przez Radę Nadzorczą.

Komitet Audytu zapoznał się z Raportem Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. i nie zgłosił do niego uwag. Raport ten był następnie omawiany przez Radę Nadzorczą.

4. ocena zarządzania ryzykiem operacyjnym w PKO Banku Polskim SA.

Komitet Audytu w ramach ww. działań:

- 1) po przeprowadzeniu analizy *Podsumowania wyników przeglądu strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w 2014 r.*, i dyskusji na jego temat, przyjął ww. podsumowanie nie zgłaszając do niego uwag,
- 2) pozytywnie zaopiniował przedstawioną przez Zarząd „Informację dotyczącą weryfikacji kompetencji członków Zarządu w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym” oraz uwzględniając zawarte w tym materiale informacje odnośnie:
 - zakresu odpowiedzialności poszczególnych członków Zarządu w zakresie powiązonym z ryzykiem operacyjnym, w szczególności bezpośredni nadzór, pełnione role w komitetach oraz projektach związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
 - kompetencji członków Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - podejmowanych w 2014 r. działań dotyczących rozwoju tych kompetencji oraz zapewnienia adekwatności posiadanych kompetencji do warunków otoczenia, w których Bank funkcjonował w 2014 r.,zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywną weryfikację kompetencji członków Zarządu niezbędnych do realizacji strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Komitet Audytu, w cyklach kwartalnych, analizował raporty w zakresie ryzyka operacyjnego, które następnie były przedmiotem obrad posiedzeń Rady Nadzorczej.

5.4. Przegląd skuteczności systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności

Komitet Audytu w ramach ww. działań:

1. dokonał przeglądu skuteczności systemu monitoringu zgodności oraz działań Banku i jego pracowników z regulacjami, w tym zapoznał się, z przekazanymi przez Dyrektora Departamentu Zgodności, informacjami dotyczącymi:
 - braku w roku 2014 istotnych zmian regulaminowego zakresu zadań Departamentu Zgodności,
 - zmian w zasobach kadrowych ,
 - braku zmian w zakresie profilu Departamentu Zgodności i poziomu ryzyka braku zgodności na przestrzeni ostatniego roku.
2. w cyklach kwartalnych analizował raport dotyczący ryzyka braku zgodności, który następnie był omawiany przez Radę Nadzorczą.

Ponadto w ramach wykonania tego zadania Komitet Audytu podczas spotkania z Dyrektorem Departamentu Zgodności – bez udziału członków Zarządu – zapoznał się z informacjami dotyczącymi adekwatności poziomu posiadanych zasobów i środków w stosunku do realizacji zadań przypisanych do Departamentu Zgodności.

5.5. Realizacja zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego po przeprowadzonych inspekcjach oraz przeglądzie jakości aktywów (AQR) z 2014 r.

Komitet Audytu (w cyklach kwartalnych) dokonywał oceny stopnia realizacji zaleceń wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego po przeprowadzonych inspekcjach oraz przeglądzie jakości aktywów (AQR) z 2014 r.

Ponadto Komitet Audytu zapoznał się z prezentacją do komentarza Zarządu do pisma Zastępcy Przewodniczącego KNF do Prezesów Zarządów Banków z dnia 19 grudnia 2014 r. w sprawie przeglądu jakości aktywów (AQR) oraz oczekiwaniami nadzorczymi przekazanymi po ww. badaniu.

5.6. Współpraca z audytorem zewnętrznym.

Komitet Audytu zapoznał się z *Wynikami postępowania w sprawie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych na kolejne lata*, efektami prac realizowanych w ramach procesu wyboru ww. podmiotu, w tym wynikami prac Komisji ds. postępowania, wspierającej ten proces. Prace w ramach procesu wyboru audytora były prowadzone w związku upływającym terminem zakończenia umowy z dotychczasową firmą audytorską PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. obejmującej okres jednego roku tj. za 2014 rok (przedłużenie współpracy o 1 rok, poprzednia umowa obejmowała lata 2011-2013) oraz zgodnie z Zasadami wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA i postanowieniami uchwały nr 51/2014 Rady Nadzorczej z dnia 15 października 2014 r. w sprawie procesu wyboru podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych za lata 2015-2016.

Komitet Audytu uzyskał potwierdzenie, że rekomendowana przez Komisję oferta spełnia wszystkie wymogi formalne, jest kompletna pod kątem spełnienia kryteriów określonych przez Radę Nadzorczą oraz jest ofertą korzystną i porównywalną do dotychczasowej umowy zawartej z obecnym audytorem Banku.

Komitet Audytu, w wyniku dyskusji oraz przeprowadzonego postępowania w sprawie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, zarekomendował Radzie Nadzorczej podjęcie uchwały w sprawie wyboru KPMG

Audytor Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych PKO Banku Polskiego SA oraz Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za lata 2015 – 2016.

Ponadto Komitet Audytu podjął uchwałę w sprawie akceptacji zmiany umowy na przeprowadzenie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej w związku z koniecznością dokonania przez dotychczasowego audytora przeglądu sprawozdań finansowych Banku oraz Grupy Kapitałowej sporządzonych na dzień 30 września 2014 r. zgodnie z MSSF.

Komitet Audytu zapoznał się ze sporządzonymi przez dotychczasowego audytora dokumentami: „Potwierdzenie roczne dla Komitetu Audytu Rady Nadzorczej” oraz „Oświadczenie biegłego rewidenta oraz podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych”, w których audytor potwierdził niezależność od Banku, wymienił usługi jakie świadczył w 2014 r. – poza wykonywaniem czynności rewizji finansowej - na rzecz Banku oraz wyraził przekonanie, iż zastosował odpowiednie zabezpieczenia, aby zapewnić zachowanie niezależności oraz stwierdził, iż żadnych zagrożeń niezależności nie zidentyfikowano.

Komitet Audytu zapoznał się z informacją o wynagrodzeniach audytora z tytułu zadań audytowych oraz pozaaudytowych, a także dodatkową informacją *uzupełniającą nt. usług dodatkowych świadczonych przez audytora, wystąpienia przypadków zatrudnienia przez Bank osób z firmy audytorskiej, ew. występowania innych form zależności od Banku.*

W 2015 r. Komitet Audytu dwukrotnie odbył spotkania z nowym (wybrany w 2015 r.) audytorem zewnętrznym.

W ramach spotkania Komitetu Audytu w dniu 6 maja 2015 r. z nowym audytorem zewnętrznym omówiono m.in. kwestie dotyczące m.in.:

- zespołu audytowego zaangażowanego w proces badania i przeglądu sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej Banku, ze wskazaniem głównych osób i ich zadań w zakresie realizacji audytu Banku i Grupy Kapitałowej,
- doświadczenia audytora, jako lidera usług audytowych w Polsce,
- podejścia audytora do badania oraz do procesu zmiany audytora, wskazując na posiadane przez audytora w tym zakresie doświadczenia i wypracowane specjalne procedury, w tym procedury współpracy z dotychczasowym audytorem,
- kluczowych obszarów, które zostały zidentyfikowane przez audytora na etapie planowania przeglądu półrocznego sprawozdania na 30 czerwca 2015 r., ,
- komunikacji z Zarządem, Radą Nadzorczą oraz Komitetem Audytu, przedstawiając krótki zarys proponowanej przez audytora komunikacji z Komitetem Audytu Rady Nadzorczej,
- niezależności audytora, potwierdzając niezależność i bezstronność audytora w świetle obowiązujących przepisów, w odniesieniu do Banku.

W ramach spotkania w dniu 5 sierpnia 2015 r. z nowym audytorem zewnętrznym – bez udziału członków Zarządu – Komitet Audytu:

- uzyskał potwierdzenie niezależności w odniesieniu do Banku nowo wybranego audytora przeprowadzającego badanie i podmiotów należących do sieci audytora w Polsce i na świecie, oraz biegłych rewidentów i członków zespołu przeprowadzającego badanie, w świetle przepisów polskich i międzynarodowych,
- zapoznał się z kwestiami dotyczącymi identyfikacji i zarządzania przez nowo wybranego audytora potencjalnymi konfliktami interesów, informując o obowiązujących w tym zakresie procedurach i posiadanych przez firmę narzędziach oraz wysokością wynagrodzenia audytora od Banku oraz pozostałych podmiotów Grupy Banku w okresie objętym sprawozdaniem, za świadczenie usług audytowych oraz innych usług pozaaudytowych,
- uzyskał informację o obowiązujących u nowo wybranego audytora wewnętrznych zasadach, procedurach oraz narzędziach, mających na celu zapewnienie zgodności z wymogami dotyczącymi niezależności, jak np. składanie pisemnych oświadczeń o niezależności przez pracowników biorących udział w audycie, systemie szkoleń obowiązkowych w tym zakresie, czy monitorowanie projektu pod względem zachowania zgodności z wymogami niezależności.

5.7. Podział zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2014 roku oraz pokryciem niepodzielonego zysku z lat ubiegłych.

Komitet Audytu, po zapoznaniu się z uzasadnieniem zaprezentowanym przez Zarząd do wniosku Zarządu w sprawie podziału zysku PKO Banku Polskiego SA osiągniętego w 2014 roku oraz pokrycia niepodzielonego zysku z lat ubiegłych oraz przeanalizowaniu tego wniosku, zarekomendował Radzie Nadzorczej pozytywne zaopiniowanie ww. wniosku.

Ponadto Komitet Audytu zapoznał się z *Informacją na temat rekomendacji KNF dotyczącą możliwości wypłaty dywidendy i działań Banku podjętych w tym zakresie* oraz sformułowanymi przez KNF w piśmie z dnia 5 grudnia 2014 r. i warunkami uprawniającymi banki do wypłaty dywidendy z zysków roku 2014, a także omówił kwestie dotyczące możliwych do wystąpienia scenariuszy związanych z wypłatą dywidendy z zysku roku 2015 w kontekście Planu finansowego 2015, prognozowanych miar adekwatności kapitałowych, przy braku wypłaty dywidendy za rok 2014 i wzrostu kursu CHF/PLN.

5.8. Kwestie prawne o istotnym znaczeniu dla Banku

W trakcie spotkania z Dyrektorem Departamentu Prawnego – bez udziału członków Zarządu - Komitet Audytu uzyskał informacje na temat m.in.:

- adekwatności posiadanych zasobów sił i środków do realizacji zadań przypisanych do Departamentu Prawnego,
- najistotniejszej kwestii prawnej dotyczące działalności operacyjnej Banku, tj. kredytów walutowych i powództw klientów związanych z tymi kredytami,
- aktualnego stanu zatrudnienia w Departamencie Prawnym,
- ilości czynnych spraw sądowych, którymi obecnie zajmuje się Departament Prawny.

5.9. Ocena działań Banku podejmowanych w kierunku niwelowania ryzyk poprzez ubezpieczenia majątkowe Banku oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej członków organów Banku oraz prokurentów

Komitet Audytu zapoznał się z informacjami dotyczącymi:

- rozwiązań strukturalnych w Banku odnośnie realizacji zadań związanych z polityką ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń wewnętrznych Banku,
- wpływu polis ubezpieczeniowych zawartych przez Bank, zgodnie z podejściem AMA, na pomniejszenie kapitału wewnętrznego,
- szczegółów programu ubezpieczeniowego Banku, w tym rodzajów ubezpieczeń wchodzących w skład tego programu,
- zgłoszonych przez Bank szkód do wypłaty z polisy BBB/CC/PI i polisy D&O oraz aktualnego statusu tych szkód.

5.10. Przegląd Regulaminu Komitetu Audytu

Na posiedzeniach w dniach 4 listopada 2015 r. oraz 16 grudnia 2015 r. Komitet Audytu uzyskał informacje od Dyrektora Departamentu Prawnego na temat wyników corocznego przeglądu Regulaminu tego Komitetu wraz z propozycjami zmian odnoszących się do kompetencji Komitetu Audytu (w związku z nowelizacją Prawa bankowego, wprowadzoną ustawą o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz wprowadzonych zmian w Statucie Banku).

Propozycje zmian Regulaminu w zakresie funkcji i zadań Komitetu Audytu opracowano we współpracy z doradcą zewnętrznym po wspólnie przeprowadzonej analizie możliwości rozdziału kompetencji pomiędzy Komitetem Audytu i Komitetu ds. Ryzyka w oparciu o obowiązujące przepisy w tym zakresie.

Komitet Audytu zarekomendował Radzie Nadzorczej zmiany w Regulaminie Komitetu Audytu.

5.11. Sprawy inne

W ramach ww. spraw Komitet Audytu zapoznał się i przeanalizował:

- prezentację *Poziom płynności Banku w kontekście potencjalnego przewalutowania kredytów w CHF*,
- raport na temat *Wyników przeglądu szacowania kapitału wewnętrznego według stanu na 31.12.2014 r.*,
- prezentację *doradcy zewnętrznego na temat Funkcjonowania Komitetu Audytu i Komitetu ds. Ryzyka w bankach*, przegląd praktyk rynkowych.

6. Ocena efektywności pracy Komitetu Audytu w 2015 r.

Komitet Audytu dokonał oceny efektywności pracy Komitetu w 2015 r. na zamkniętej sesji Komitetu w dniu 27 stycznia 2016 r.

Członkowie Komitetu Audytu posiadają odpowiednie kompetencje i doświadczenie, z uwzględnieniem aktualnej wiedzy z zakresu rachunkowości i rewizji finansowej.

W 2015 r. wszyscy Członkowie Komitetu Audytu złożyli oświadczenia o spełnieniu poniższych kryteriów niezależności, tj. każdy z Członków Komitetu potwierdził, że:

- nie posiada udziałów, akcji lub innych tytułów własności w Banku, lub w jednostce powiązanej z Bankiem,
- w ostatnich 3 latach nie uczestniczył w prowadzeniu ksiąg rachunkowych lub sporządzaniu sprawozdania finansowego Banku,
- nie jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej do drugiego stopnia lub nie jest związany z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli z osobą będącą członkiem organów nadzorujących, zarządzających lub administrujących Banku.

Ponadto Przewodniczący Komitetu Audytu dodatkowo potwierdził, że posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

W 2015 r. wszyscy Członkowie Komitetu Audytu aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Komitetu Audytu i wykazywali wysokie zaangażowanie dla prawidłowego wykonywania swoich obowiązków.

Liczba i czas trwania posiedzeń, a także dostęp do zasobów były wystarczające, aby umożliwić Komitetowi Audytu wywiązywanie się w pełni z jego obowiązków, a dokumenty przygotowywane dla Komitetu zawierały istotne informacje i były przygotowywane na spotkania z odpowiednim wyprzedzeniem.

Komitet Audytu dokonał:

- oceny jakości i adekwatności informacji i dokumentów otrzymanych przez Komitet Audytu zapoznając się z przedstawioną przez firmę zewnętrzną informacją na ten temat,
- oceny zapotrzebowania Komitetu Audytu na dodatkowe raporty i informacje.

W 2015 r. Komitet Audytu realizował zadania regulaminowe, dbając jednocześnie o stałe doskonalenie swojej pracy w tym zakresie. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Komitetu Audytu charakteryzował wysoki poziom merytoryczny.

W ramach rozszerzenia wiedzy Członkowie Komitetu Audytu m.in. uczestniczyli w warsztatach:

1. „Rezerwy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 37 oraz Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 13, Wartość godziwa”.
2. „Półroczne podsumowanie zmian i trendów w środowisku regulacyjnym sektora bankowego (m.in. rekomendacje, uchwały i wytyczne KNF, dyrektywy UE, przepisy ESMA i EBA)”.
3. „Jakość sprawozdań finansowych zgodnie z wytycznymi Komisji Nadzoru Finansowego oraz European Securities and Markets Authority”.

Współpraca Komitetu Audytu z Zarządem, audytorem wewnętrznym oraz innymi, kluczowymi osobami w Banku, a także audytorem zewnętrznym układała się pozytywnie; Komitet Audytu reagował na otrzymane informacje w sposób konstruktywny w celu zapewnienia przejrzystości i poprawności procesu komunikacji w przyszłości. Komitet Audytu uznał za satysfakcjonującą niezależność procesu audytu w wyniku monitorowania tego procesu oraz na podstawie analizy otrzymywanych od audytora wewnętrznego i zewnętrznego informacji oraz materiałów.

7. Podsumowanie:

Na podstawie otrzymywanych raportów okresowych oraz ocen doradców zewnętrznych Komitet Audytu regularnie monitorował proces sprawozdawczości finansowej i informacji do ujawnienia, skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem w Banku, compliance, a także czynności rewizji finansowej i niezależności biegłego rewidenta.

Warszawa, 2016.03.03